

Om rovdjur och förvaltningen av dem

– så tycker länets jägare med jakthund

Länsstyrelsen
Örebro län

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Titel: Om rovdjur och förvaltningen av dem – så tycker länets jägare med jakthund

Utgivare: Länsstyrelsen i Örebro län

Författare: Susanna Gustavsson och Caroline Lundmark

Publikationsnummer: 2016:36

Bilder: Mostphotos

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Inledning	6
Skyddsutrustning för jakthundar	6
Rovdjursinventering i Örebro län.....	6
Metod	7
Resultat.....	7
Bakgrundsinformation	7
Jaktdagar och användande av hund	7
Förändringar i användandet av jakthund	8
Förebyggande åtgärder.....	9
Oro för skador på hunden	9
Påverkan på utövandet jakt.....	10
Referenser	11
Bilaga.....	12
Enkätfrågor	12

Sammanfattning

I denna rapport redovisas enkäten riktad till jägare med drivande och ställande jakthundar. Syftet med undersökningen var att få ökad inblick i hur jaktutövandet förändrats, vilka åtgärder man använder för att skydda sin hund mot rovdjursangrepp samt hur orolig man är för olika skador på hunden.

Enkätsvaren visade bland annat följande:

- Merparten av deltagarna i undersökningen var män. Medelåldern på de svarande var 46 år och de hade i genomsnitt jagat i 22 år.
- Antalet jakt dagar har för de flesta ökat något under perioden 1995-2015.
- Majoriteten av jägarna har ändrat sin användning av jakthund de senaste fem åren (2010–2015). De flesta har ändrat användandet på grund av förekomst av rovdjur.
- De som bytt typ av jakthund har i främsta hand gjort det på grund av förekomst av rovdjur.
- Majoriteten använder olika förebyggande åtgärder för att skydda hunden mot rovdjursangrepp. Avspårning av jaktområdet före jakt är vanligast.
- En femtedel av de tillfrågade använder skyddsväst på jakthunden.
- Jägarna är mest oroad över risken att hunden ska skadas av rovdjur, medan risken för vådaskjutning inte är särskilt oroande för majoriteten.
- Det är väldigt få av de tillfrågade som slutat jaga. Av de som gjort det anger ungefär en fjärdedel att orsaken är förekomst av rovdjur. Över hälften anger att det beror på andra skäl än något av de angivna svarsalternativen.

Inledning

Som en del av länsstyrelsens arbete med att främja länets utveckling och följa tillståndet i länet har Länsstyrelsen i Örebro län under sommaren 2016 genomfört olika enkäter som handlar om rovdjur och Länsstyrelsens arbete med rovdjursförvaltning. Utöver dessa enkäter har Länsstyrelsen utvärderat användandet av skyddsväst för jakthundar.

Innehållet i denna rapport redovisar resultatet från enkäten riktad till jägare med drivande och ställande hund i länet. Syftet med undersökningen var att få ökad inblick i hur jaktutövandet förändrats, vilka åtgärder man använder för att skydda sin hund mot rovdjursangrepp samt hur orolig man är för olika skador på hunden.

Skyddsutrustning för jakthundar

Sedan år 2000 beviljar Länsstyrelsen i Örebro län bidrag för att tamdjursägare ska kunna skydda sina djur mot angrepp av stora rovdjur. De flesta bidragen riktar sig till fårägare, medan utbudet av förebyggande åtgärder för att skydda hundar mot angrepp av rovdjur är betydligt färre. Den åtgärd som använts längst är så kallade ”vargpinglor”. Att sätta ett halsband med pingla på hunden kan vara ett sätt att minska risken för angrepp av varg. I dagsläget har över 7 000 vargpinglor delats ut i landet. I Örebro län delas årligen en handfull vargpinglor ut till jakthundar. Till övriga hundar kan man få köpa ett halsband med pingla för 100 kronor. Under år 2015 och 2016 har Länsstyrelsen i Örebro län även beviljat bidrag till skyddsvästar som är testade och rekommenderade av Viltskadecenter. Bidrag lämnas till drivande och ställande jakthundar. Under 2015 beviljades bidrag till 40 västar. Den sammanlagda kostnaden för dessa uppgick till 105 844 kronor.

I Örebro län har antalet rovdjursangrepp på hund varierat under de senaste tio åren. I genomsnitt har antalet angrepp per år uppgått till 1,5 angrepp av varg och 0,5 av lodjur. År 2009 registrerades ett angrepp av björn och år 2013 ett angrepp av kungsörn. De flesta angreppen sker under jakt, men hundar har i enstaka fall även angripits i andra situationer och vid hemmet. Även nationellt varierar antalet angrepp på hund över tid. De senaste tio åren har i genomsnitt 52 angrepp registrerats i Sverige, varav 35 av varg och 12 av lodjur.

Rovdjursinventering i Örebro län

Rovdjursinventeringen i Örebro län vintern 2015–2016 visade att det då fanns cirka 7,5 familjegrupper (honor med ungar) av lodjur i länet, vilket innebär cirka 40–45 individer. Länet berördes under vintern av nio vargrevir. I sex av reviren föddes valpar under våren 2015. Antalet vargar i Örebro län uppskattades under vintern till cirka 50–55 individer. Inventeringen 2015–2016 visade även en lyckad häckning av kungsörn. Björn och järv förekommer sedan 2008 regelbundet i länet (för inventeringsresultat, se rapport från Viltskadecenter, 2016).

Metod

Under sommaren 2016 skickades en enkät ut till 549 jägare med drivande och ställande jakthundar i Örebro län. Utskicket gjordes genom e-post eller brev med hjälp av en adresslista tillhandahållen av Svenska kennelklubben. Utskicket innehöll en länk till en nätbaserad undersökning via enkätverktyget Survey monkey.

Undersökningen bygger på svar från 297 deltagare, vilket innebär en svarsfrekvens på 54 procent. Enkäten bestod av 16 olika frågor varav de flesta var flervalsfrågor. En del av frågorna riktades bara till de som svarat ett visst svarsalternativ på föregående fråga. Svarssiffrorna har i denna rapport avrundats till hela procent.

Resultat

Nedan följer en redovisning av resultaten från den genomförda enkäten. I texten redovisas svaren i procentandelar eller antal svar. I figurerna redovisas antal svar.

Bakgrundsinformation

Deltagarna i undersökningen bestod av 89 procent män och 11 procent kvinnor. Åldern på dessa varierade mellan 20 och 65 år, med en medelålder på 46 år. I genomsnitt hade de svarande jagat i 22 år, med ett minimum på 1 år och maximum på 59 år.

Jaktdagar och användande av hund

Majoriteten av jägarna har jagat mer än 20 dagar per år under femårsperioderna mellan 1995–2005, de flesta angav att de jagat 20–40 dagar. Det samma gäller mellan 2005 och 2010, då de flesta angav att de jagat 10–20 eller mer än 60 dagar per år. Även under åren 2010–2015 jagade majoriteten mer än 20 dagar, de flesta av dessa svarade att de jagat mer än 60 dagar per år.

Antal jaktdagar med hund följer ungefär samma mönster som det totala antalet jaktdagar. Under femårsperioderna mellan 1995–2015 jagade majoriteten mer än 20 dagar med hund, de flesta har angett 20–40 dagar per år under samtliga femårsperioder.

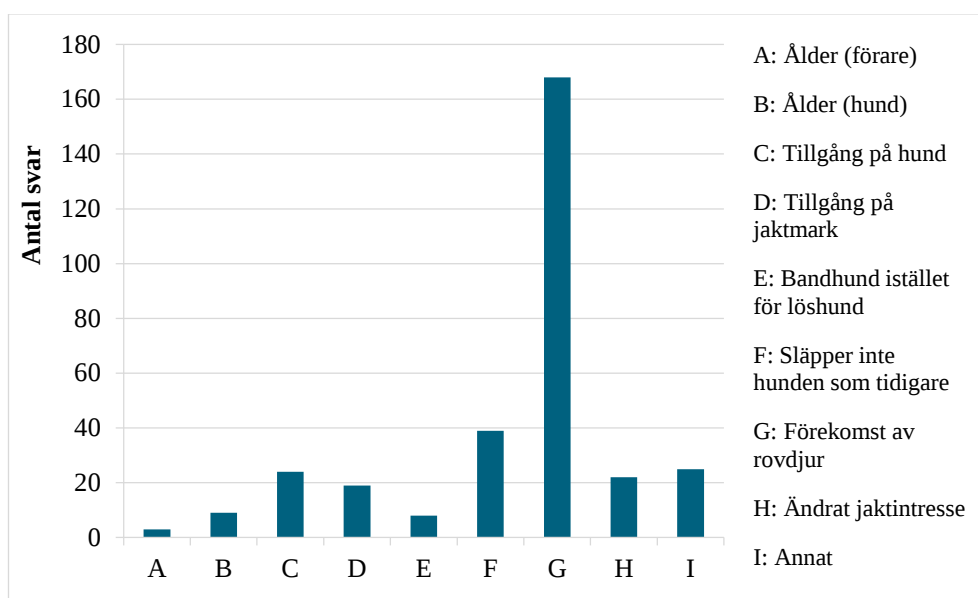
Drivande hund är mest vanliga typen av jakthund (46 procent). Nästan lika många (40 procent) anger att de använder ställande hund.

Majoriteten (73 procent) av de tillfrågade använder sin hund vid eftersök. De flesta använde hund vid eftersök under 5–10 dagar per jaktår under femårsperioderna mellan 1995 och 2015

Förändringar i användandet av jakthund

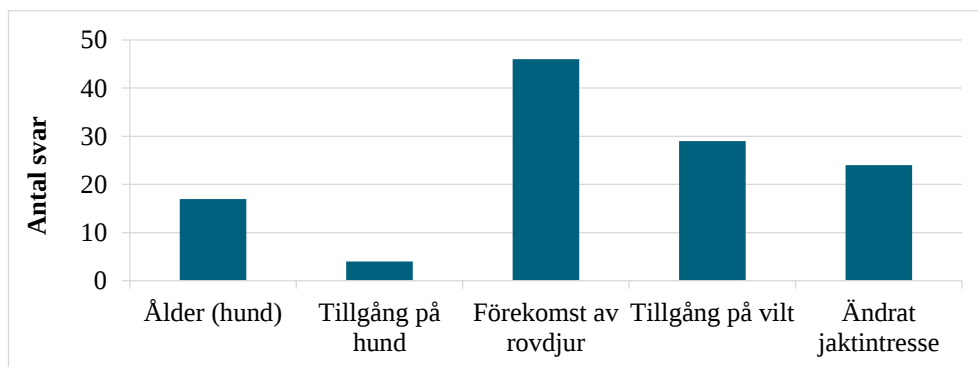
I undersökningen ingick några frågor om hur användandet av jakthund har förändrats över tid. Svaren visade att de flesta inte ändrat sin användning av hund under femårsperioderna mellan 1995 och 2010. Däremot har en majoritet, 62 procent, ändrat sin användning av jakthund under perioden 2010–2015. Som orsak till varför de ändrat användandet angav 81 procent förekomst av rovdjur. Se figur 1 för svarsalternativ och fördelningen av svaren.

Figur 1. Orsaker till ändring i användandet av jakthund.

Vid frågan om orsaker till att hen bytt typ av jakthund framkom att de flesta gjort detta på grund av förekomst av rovdjur (38 procent). Därefter följer tillgång på vilt (24 procent), ändrat jaktintresse (20 procent), ålder på hund (14 procent) och tillgång på hund (3 procent). Se figur 2.

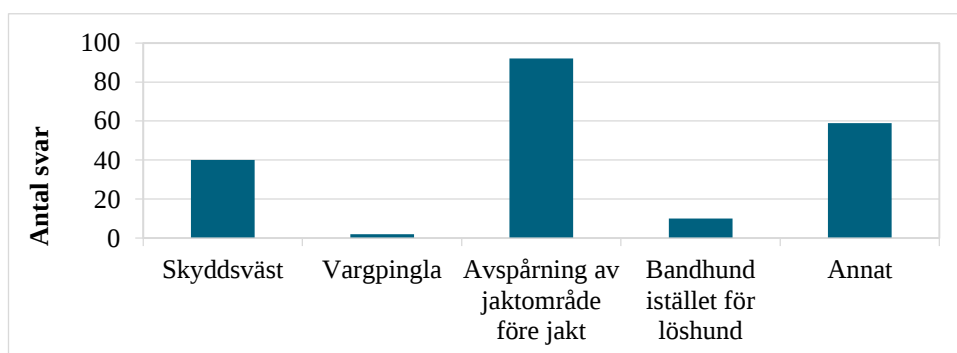
Figur 2. Orsaker till byte av jakthundstyp.

Förebyggande åtgärder

Majoriteten av de tillfrågade (69 procent) använder förebyggande åtgärder för att minska risken för rovdjursangrepp på hunden. Mest vanligt är avspärning av jaktområdet före jakt (46 procent). De som angett alternativet ”annat” (29 procent) kunde själva ange exempel på detta och där framkom att man ofta använder sig av kombinationer av åtgärder. Andra åtgärder som angavs var pejling, reflexväst, olika rapportsystem för rovdjur samt undvikande av jakt i områden med vargförekomst. 20 procent använde skyddsväst (elväst eller väst med vargstål) på hunden. Användande av bandhund istället för löshund (5 procent) och vargpingla (1 procent) var mindre vanliga. Se figur 3.

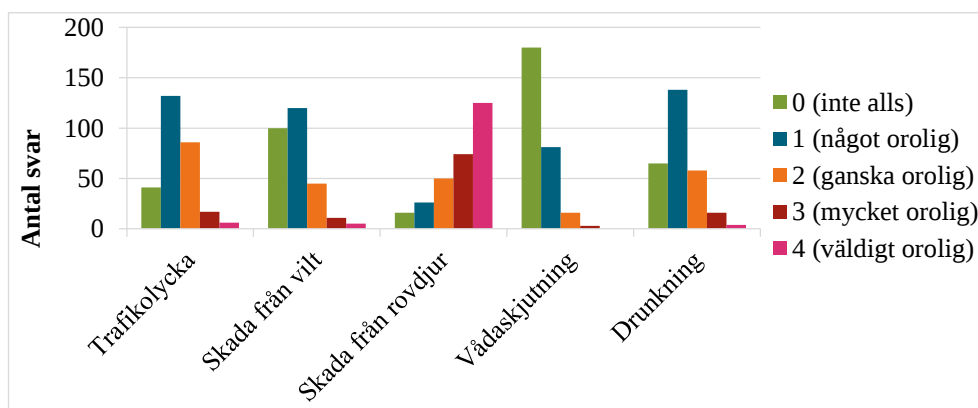
Figur 3. Förebyggande åtgärder för att minska risken för angrepp på hund vid jakt.

Oro för skador på hunden

Merparten angav på en graderad skala att de är väldigt oroliga för skada orsakad av rovdjur (43 procent). 47 procent är något oroliga för trafikolycka och 49 % för drunkning. 43 procent är något oroliga för skada orsakad av annat vilt, och 36 procent inte alls oroliga. Vådaskjutning är majoriteten (64 procent) inte alls oroliga för. Se figur 4.

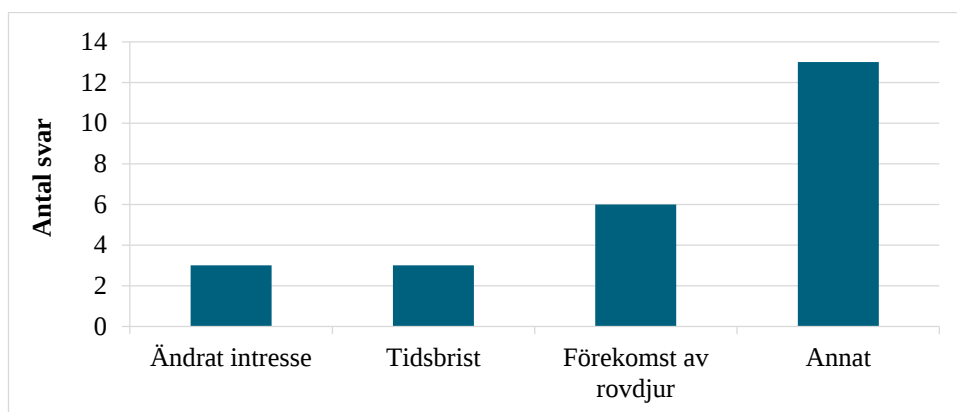
Figur 4. Grad av oro för skador hunden kan utsättas för.

Påverkan på utövandet jakt

Majoriteten (95 procent) svarar att de fortfarande är aktiva jägare. Av de fem procent (25 personer) som svarade på följdfrågan om orsaken till att de slutat jaga, angav de flesta (13 personer) alternativet ”annat”. De fick då möjlighet att själva ange exempel och där framkom bland annat ”minskad jakt på grund av förekomst av rovdjur”, ”funderingar på att sluta jaga på grund av rovdjur” och att man ”aldrig jagat med sin hund”. Övriga svar bland de 25 personer som slutat jaga var: förekomst av rovdjur (6 personer), ändrat intresse, (3 personer) och tidsbrist (3 personer). Se figur 5.

Figur 5. Av de fem procent som slutat jaga angav de flesta ”annat” som anledning.

Referenser

Inventering av varg vintern 2015–2016. Beståndsstatus för stora rovdjur i Skandinavien. Viltskadecenter, rapport nr 2016:1.

Bilaga

Enkätfrågor

1. Är du

Kvinna

Man

2. Ålder

3. Hur många år har du jagat med drivande eller ställande jakthund?

4. Hur många jaktdagar per jaktår uppskattar du att du har genomfört under nedanstående femårsperioder? (Svarsalternativ: 0 / 5-10 / 10-20 / 20-40 / 40-60 / > 60 dagar)

1995-2000:

2000-2005:

2005-2010:

2010-2015:

5. Hur många jaktdagar med jakthund uppskattar du att du har genomfört under nedanstående femårsperioder? (Svarsalternativ: 0 / 5-10 / 10-20 / 20-40 / 40-60 / > 60 dagar)

1995-2000:

2000-2005:

2005-2010:

2010-2015:

6. Använder du din hund vid eftersök?

Ja

Nej

7. Om du svarat ja på föregående fråga, hur många jaktdagar per jaktår uppskattar du att du använt din hund vid eftersök under nedanstående femårsperioder? (Svarsalternativ: 0 / 5-10 / 10-20 / 20-40 / 40-60 / > 60 dagar)

1995-2000:

2000-2005:

2005-2010:

2010-2015:

8. Vilken typ av jakthund har du?

Ställande hund

Drivande hund

Bandhund

Annat (ange vad)

9. Har du ändrat din hundanvändning med jakt jämfört med nedanstående femårsperioder? (Svarsalternativ: Ja/Nej)

1995-2000:

2000-2005:

2005-2010:

2010-2015:

10. Om du svarat ja på föregående fråga, vilken av följande är den främsta orsaken? (möjligt att välja flera)

Ålder hundförare

Ålder jakthund

Tillgång på jaktmark

Använder bandhund istället

Släpper inte hunden i samma utsträckning som tidigare

Förekomst av rovdjur

Mitt jaktintresse har ändrats

Annat (ange vad)

11. Har du bytt typ av jakthund pga någon av nedanstående orsaker?

Ålder hundförare

Ålder hund

Tillgång på hund

Förekomst av rovdjur

Tillgång på vilt

Mitt jaktintresse har ändrats

12. Använder du några förebyggande åtgärder vid löshundsjakt för att minska risken för skada på din hund?

Ja

Nej

13. Om ja på föregående fråga, vilken/vilka förebyggande åtgärder använder du dig av?

Skyddsväst

Vargpingla

Avspårning av jaktområde

Bandhund istället för löshund

Annat (ange vad)

14. Gradera mellan 0-3 hur orolig du är för att din hund ska råka ut för något av nedanstående (0 = inte alls, 1 = något orolig, 2 = ganska orolig, 3 = mycket orolig)

Trafikolycka:

Skada orsakad av annat vilt:

Skada orsakad av rovdjur:

Vådaskjutning:

Drunkning:

15. Har du slutat att jaga?

Ja

Nej

16. Om du svarat jag på föregående fråga, beror det på någon av nedanstående orsaker?

Ändrat intresse

Tidsbrist

Förekomst av rovdjur

Ekonomiska skäl

Annat (ange vad)

Länsstyrelsen
Örebro län

Länsstyrelsen i Örebro län
Stortorget 22, 701 86 Örebro
010-224 80 00
orebro@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/orebro